

postulare? quæ tu Christo merita offeras? Mercedem petis? ubi labor? ubi opera? coronam petis? ubi prælium? ubi victoria? Cælum petis? ubi pretium? quanti emis? Stephanum vides? emit lapidatione corporis & acerbissimo lanjatu. Laurentium vides? emit lentis ignibus & ustulatione membrorum. Augustinum vides? emit lacrymis & diuturno scelerum dolore. Franciscum vides? emit abjectione rerum omnium & humillima paupertate. Brunonem vides? emit orationibus & jejuniis. Tot Virgines, tot tui similes Adolescentulos vides? emerunt mundissimi corporis integritate, morum innocentia, quam acrisensuum omnium custodia munierunt. His cælum emitur; quid æquale, quid simile, quid aliquatenus affine nobis offers?

Si jam ego discurrerem per omnes Scholæ hujus ordines, & unumquemque vestrum percunctarer, tacitus, vitia singulorum enumerans, quæ spem impertiendæ olim cælestis gloriæ aut remorari possunt, aut etiam excindere penitus; quoruscumque vestrum esset, qui profiteri posset ex animo, se aliquam in iis vel extirpandis, vel coercendis operam hactenus posuisse?

Tu, quem morosa, difficilis ac retrica præter modum indoles molestum, fociis, domesticis incommodum, asperum monitoribus, parentibus, contumacem ac refractariolum singulos in dies magis ac magis exhibet, an ne aliquam identidem adhibuisti vim, ut asperitatem illam mitigares? ut mollioribus verbis uterere? ut docilem te benemontibus, & ad saniora flectentibus, mansuetam præstares? Tu, quem ludi insanus furor toros per dies, etiam cum neque licitum est, neque vacat, miserum obsidet ac deperdit;

qui insanabile illud cacohetes, dum studes, dum precaris, dum sacris Mysteriis interes, tecum portas; an ut effrenem illum impetum coerceres, interdicens tibi nonnunquam ludendi potestatem ultro volensque æstimasti? Tu, qui literarum pertæsus turpi jam dudum languet in otio; hinc, si nescis, tot cogitationes malæ, tot incitationes ad voluptatem, tot graves ac periculosa tentationes, tot insidiosa integritati tuæ atque innocentia vulnera, tanquam terribili rivuli ex corruptissimo fonte promanarunt; tamen quid fecisti ut veterem excuteres? ut intermissum studii ardorem resumeres? ut patentem morum corruptelæ aditum occluderes? Tu, quem consuetudo prava suis constructum laqueis tenet fortè jam pridem, non ignoras, quam gravem in te ipso salutis obicem, quantum ad beatam immortalitatem consequendam impedimentum feras? Intelligis dictam hanc legem esse, ne quid in quinquatum sordibus intret in regnum cælorum. Tamen quid contulisti de tuo, ut habitus illius mali vitium corrigeres? An interdixisti sedulo curiosis oculis quæcumque pudicitiam lædere quoquo modo possent? an abjecisti immisericorditer & ultricibus damnasti flammis perniciosam illam volumina, & quibus pestiferum altiùs venenum hausisti? an temperasti liberioribus colloquiis, quæ malum invexerunt fortasse, idemque etiamnum fovent & alunt? an abrupisti fatalia necessitudinis illius vincula, quæ mortem animæ, pudori labem, cælesti gloriæ tam gravem moram importat?

Hæc & alia ejusmodi, quæ petuntur à vobis, quantula sunt, si cum æternæ mercedis magnitudine comparentur? *momentaneum & leve tribulationis nostræ, æternum gloria pondus* 2. Cor. 4.

duc operatur in nobis: tamen quis credat? hæc rejiciuntur à plerisque, tanquam onus non ferendum suisque impar viribus! Quid si ergo majora pro jure suo ac difficiliora Deus exigeret? quid si labores continuos, acerbissimos cruciatus, ipsam per mille vulnera vitæ jacturam gloriæ cælestis in pretium repeteret? tantis tunc nimirum Christianis heroibus, illam ut adipiscerentur. Nos qui ad eandem, qua potiuntur illi, felicitatem aspiramus, levissimas difficultates perhorrescimus! Pudeat certè nosmetipfos ignavia nostræ, Adolescentes; caveamusque diligenter, ne, cum gloriosissimum fuerit vitæ sanctissimis vitæ immortalis delicias tam vario pœnarum mortisque genere redemisse; nobis turpissimum sit, eandem illam gloriam tam vili promerendam pretio despexisse. Quamobrem, ut unde cœpit Oratio, eodem referatur; oro vos, Adolescentes, atque obtestor per Jesu Christi sanguinem, cujus cælestis gloria pretium est, per Sanctorum exempla, per salutem vestram, quæ nihil vobis debet esse antiquius, aspirate totis animis, & contendite fortiter ad illa bona, de quibus hoc polliceri nobis possumus; quoniam *oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus iis qui diligunt illum.*

I N F E S T O

Natalis Domini.

O R A T I O III.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. Joan. cap. 3.

S Tupendum enim verò divini in homines amoris prodigium hodier-

na solemnitas exhibet, Adolescentes Christiani! Ecce Deus Optimus, Maximus tristissimam humani generis sortem commiserans, Filium suum Unigenitum mittit in terras, & ardentissima suspirantis jam diu, & in tanti boni expectatione gestientis universi orbis vota cumulat! Ecce Filius ipse dilectissimus, *quæ non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, paternæ voluntati obsecutus ad nos ultro delabitur, non debitis regis majestati insignibus præfulgens, sed mortali infirmitate circumseptus; atque, ut Apostoli verbis utar, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Heb. 1.

Hactenus equidem noveram, o Deus, incredibilem potentiam tuam, cum varietatem illam ac pulchritudinem rerum, quæ cæli terræque ambitu continentur, uno voluntatis nutu conderes. Intellexeram infinitam sapientiam, cum orbem universum tam mirabili tempestatum vicissitudine regeres ac temperares. Didiceram quoque quam esset metuenda justitiæ tuæ severitas, cum iniquatum flagitiis hominum opus illud manuum tuarum vindicibus aquis elueres. Nunc autem ex quo Verbum tuum, *figuram substantiæ tuæ* Filium illum amantissimum, *in quo tibi ab æterno complacuit, ad extremam hominum conditionem abjectum, natum in stabulo, in præsepio reclinatum, vagientem in cunis, fasciis alligatum, unius diei infantem intueor, nunc, inquam, summa tua benignitas apparuit; nunc intelligo, quam flagrans tuum erga nos, quam singulare studium extiterit. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret.* Phil. 2.

Verum ut tanta Dei bonitas magis ac magis elucescat; excutiamus diligenter, Adolescentes Christiani, quo tandem consilio, quam pio vul-

luntatis affectu, tam eximium humano generi beneficium Deus contulerit. Erraveramus, quotquot sumus, à via veritatis, & cæco cupiditatum æstu à recto tramite omnes abducti habebamus neminem, quem, vel revocantem audire, vel præeuntem sequi vellemus: Deus filium suum, cui non liceret fidem abnuere, quem non imitari turpe esset, nobis in Exemplum dedit; hoc primum divinæ benignitatis caput. Excideramus eo jure, quod collata primis parentibus ab ortu ipso innocentia nobis ad beatam immortalitatem dederat, & perpetuo damnati exilio nequicquam gemebamus; Deus Filium suum ejusdem immortalitatis redimendæ in pretium dedit; hoc alterum divini erga nos amoris argumentum. Utrumque quàm justa Christo ipsi causa fuerit, ut diceret, sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret, gemina hujus Orationis parte, quantum patientur angustiae temporis, demonstramus. Igitur sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum nobis in Exemplum daret, hoc priore quidem parte: sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum in pretium daret, hoc posteriore intelligetis.

5. Pars.

Ac primò quidem revocate, quæso, animis, quæ facies esset orbis universi, antequam Christus in terras laberetur. quàm pravi sensus hominum, quàm distorti affectus, quàm projectæ ad omne facinus voluntatum inclinationes! Ut omnes meditantés iniqua, scrutantes perversa, nefaria molientes! Dominus, inquit Pfalteres regius, de cælo prospexit super filios hominum, ut videret, si est intelligens aut requirens Deum. Verum corrupti sunt & abominabiles facti sunt in studiis suis, omnes declinaverunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

Psalm. 98.

Agite enim; quæ pars in toto terrarum orbe, si brevissimum Judææ angulum excipias, quæ verum Numen agnosceret? Suos sibi quisque Deos fingebat ad arbitrium: tot erant illi, quot erant turpissimæ cupiditates: & impia pariter ac flagitiosa hominum natio ita nullum ponebat perversitati modum; ut illa, quibus se inquinabant, scelera præterito Deorum nomine consecrarent. Jam inter eos ipsos, qui se veri Numinis cultores profitebantur, quàm erant multi; qui avaritiæ fordidibus, qui honorum ambitu, qui voluptatum illecebris nequiter deservirent? Quis tenuitatis suæ conscius abjicere se infra cæteros? quis spoliare se bonis paternis & voluntariam colere paupertatem? quis macerare corpus, & inflictis ultro doloribus carnem affligere aut sustinebat, aut etiam noverat? Imò ipsa virtutum illarum nomina ignorabant, ne dum illas colerent atque exercerent. Frustra Deus quosdam identidem plenos æmulatione viros suscitavit, qui corruptos depravatosque mores arguerent, increparent vitia, virtutis amorem inspirarent. Gravior erat, & diuturnitate temporis confirmata nimis acerbitas; quàm ut levioribus ejusmodi remediis curaretur. Nempe natura morbi hujus, quo genus hominum laborabat, non tam verbis sanari poterat, quàm exemplis.

Hoc intelligens, & humano generi medelam afferre cogitans cupidissimus reparationis nostræ Deus hanc in ipso Filio novæ, quam parabat inducere, vitæ formam atque ideam exhibere voluit, unde exemplum sibi sumere nemo hominum detrectaret. At quanta in eo consilio Dei nostri bonitas eluxit; qui veterem insitamque penitus morum nostrorum corruptelam emendaturus,

vim

vim emendationis omnem atque acerbiteriam voluit in proprio filio prius experiri, quàm nobis eandem aut admittendam, aut etiam pertentandam proponeret!

Nihil ego jam miror, si Apostolus gentium Paulus Nativitatis Dominicæ mysterium intuens quasi raptus ex se se in eas voces exclamet. Apparuit gratia Dei omnibus hominibus erudiens nos. Quam enim verò putatis Deum inisse erudiendi unumquemque nostrum & ad meliora provocandi viam? Multifariam, subjicit idem Paulus, multisque modis olim loquens Deus in Prophetis, novissimis diebus istis nobis locutus est in Filio. Audiamus igitur quid loquatur; attendamus diligenter, & ad percipiendâ cælestis illius, quam tradit, doctrinæ oracula aures nostras præparemus. Accedamus propius, penetremus usque ad præsepe, in quo jacet reclinator infans Deus, & caveamus sedulo, nequid eorum nobis excidat, quæ ab ipsius ore promanabunt. Quanquam silet, aut nihil auribus insonat, præter vagitus miserabiles, tristissima paupertatis, angustiae, dolorum, quos patitur, argumenta! Fallimur, Adolescentes Christiani, non loquitur ipse modò, sed quæcumque hic adjacent, omnia loquuntur. Loquitur stabulum in quo nascitur, loquitur præsepe ubi componitur, loquuntur panni quibus involvitur, loquuntur lachrymæ, quæ defluunt ex oculis, loquuntur vagitus illi miserabiles, in quos erumpit, loquuntur minuta & tenera corpusculi membra, quæ fasciis astringuntur, ipsum denique silentium, quod miramur, disertissimè loquitur.

Imò, imò, agnosco, sentio, intelligo vocem illius, qui coepit facere & docere. Jam exemplo docet, inquit Bernardus, quod postea tradi-

1. 1.

Le Jay, Tom. I.

turus est verbo. Jam beatos pauperes clamat, beatos, qui lugent, prædicat, beatos, qui patiuntur propter justitiam, profitetur. Nunc primum divitias reprobat, superbiam & ambitionem arguit, & mollioris vitæ delicias execratur. Nunc è stabulo melius, quàm olim è monte Evangelicæ disciplinæ fundamenta orditur & jacit.

Nam quis, amabo, commendanti paupertatem non credat, quem ad extremas egestatis angustias redactum & rebus spoliatum omnibus noverrit? cui procul à cognatis, amicis, notisposito nullum comitatum, nullum auxilium, nihil eorum, quæ miserimis quibusque nunquam desunt, videat suppetere? quem sine tecto, sine lare, sine foco, nihilo sanè commodiùs quàm foris, in aperto ac propatulo loco subque dio natum & educatum sciat? Quis repudianti honores atque dignitates fidem deroget, dum ipse sciens ac volens vilissima quæque, spreto conculcatoque mundano fastu, amplectitur? dum patrem opificem, matrem peræque in vulgus ignotam, tenuissimis utrumque fortunis seligit? dum emendicato ostium diversorio spretus insigniter, & per summam ignominiam exclusus undique ad desertas atque inhabitabiles attegias, merum cespitem, meram maceriam, ad mutarum animantium conditionem, societatem, ac veluti contubernium se demittit? Erit aliquis denique, qui diffluentem deliciis voluptuosamque vitam increpanti contradicere audeat, quem gravissimos molestiarum omnium atque acerbitatum casus intelligat subiisse; & innumeris, quibus humana infirmitas conflictatur, arumnis obnoxium ac subiectum fuisse fateatur?

Nam si tanta vis est in exemplis ad commovendos animos inclinandi.

S

d.f.

dasque voluntates, quantam inesse revera usu quotidiano atque experientia cognoscimus; cuius ponderis oportet esse Christi nascentis exempla, cum ad extirpandam abolendamque in unoquoque nostrum prioris consuetudinis verustatem ac corruptelam, tum ad inducendam melioris sanctiorisque vitæ novitatem atque innocentiam?

Nolite enim existimare Dominum Jesum, tot ac tantis infantiae suae miseriis circumseptum, quasi unum aliquem esse liberis mortalium, cui isthæc ætata illius primordia foruito Natalium casu obvenerint. Supremus ipse rerum omnium dominus, ætatum, locorum, tempestatum totiusque naturæ effector ac moderator, id si illi tantopere cordi erat, ut Deo minus quiddam hominum causa fieret; aut si necessarium nobis videbatur, ut ad humanitatem nostram se se deprimeret; poterat, ablegatis longius infantiae molestiis, ea firmitate laterum, ea proceritate membrorum, eo corporis totius habitu prodire in hunc orbem, quo vel ipse vir inter viros confirmata postea ætate exstitit, vel quo hominum parentem primum novimus maturum ac prorsus virum, ut erat Dei summi architecti manibus fabricatus, ita de repente processisse in medium, & apparuisse coram ex improviso.

Si tamen necdum amori suo factum satis videbatur, cum se in nostrum numerum aggregabat, nisi factus nobis ex omni parte simillimus, ætatis gradus singulos decurreret; nisi obiret statas vices variasque mutationes, & quædam, ut militandi, sic & vivendi stipendia conficeret; poterat ita lenire infantiae suae molestias, ut non hyeme, sed vere, non noctu, sed interdiu nasceretur; ut tanto hero atque hospiti digna do-

mus non deesset; ut saltem mitigaret asperitatem temporum bonitas loci, angustias ætatis laxitas habitandi & rei domesticæ copia sublevaret. Sed quæ, malum! tecti opportunitas ei, qui non agrum, non villam, non adiculam habet, ubi pedem in suo ponat! Tamen esto; alieno in loco nascatur, cuius cælum ac terra est, & quæ utroque continentur, at in conducto, at in commodato, at in clauso, at aliqua in domo. O Deus immortalis! rerum parentem conservatoremque omnium, non herediolum apud suos, non inquilinum pretio ac mercede, non amicum gratis, non mendicum aliena misericordia, usquam ac non foris habitasse nascendo! Stabulum, præsepe, fœnum; tantumne? latibulum peducum, lustrum ferarum, locum derelictum, patentem, ruinosum sedem ex altissimo pulcherrimoque cœli domicilio præbuisse venienti! Hæc sedes imperii, hoc palatium, hic suppellectilis apparatus, quem æquissimus rerum creatarum æstimator, idemque dominus atque arbiter suum esse voluit!

Quid ad hæc dicemus, Adolescentes Christiani? quem deinceps habere nos decet divitiarum, honorum, rerum cæterarum gustum ac sensum, quas Christus statim ab suo in mundum ingressu despicit, abjicit, abominatur? Revocemus ad examen tritum illud quidem, at nihilo solidum minus ac verum Divi Bernardi argumentum. *Aut mundus errat, aut Christus fallitur.* Aut mundus errat, dum fluxas perituraque opes, vanos & inanes honorum titulos, molliisque ac delicatæ vitæ illecebras tantopere consecratur; aut certè fallitur Christus, dum extremæ paupertatis inter angustias, inter summi contemptus opprobria, inter gravissimos dolorum aculeos, utrius-

utriusque fortunæ arbiter, nascitur. Falli Christum, quem ipsam omnipotentis Dei sapientiam profitemur, nefas est dicere; Quid porro superest, nisi ut vanitatis, erroris ac demæntiæ mundum arguamus?

Neque verò exemplum istud, quod cæteris quidem hominibus nascendo Christus exhibet, alienum ab ætate vestra vestrisque moribus putatote, Adolescentes. Imo nullos imitatores sui Christus ambiciosus velit esse, quàm vosmetipsos, quorum potissimum gratia nasci parvulus, ac singulos pedetentim infantiae, pueritiæ, atque adolescentiæ gradus voluit decurrere. Neque in informanda illa, erudienda suisque virtutibus exornanda vitæ parte amavit se plurimum, quam factus grandior teneiore quodam voluntatis affectu supra reliquas dilexit ætates; quam cæterarum veluti formam & absolutum exemplar commendavit; cuius innocentiam & expertes fuci mores proposuit omnibus ad imitandum, qui cœlestis patriæ felicitatem ambirent.

Agite enim verò unde illa striora innocentiae, pudoris, modestiæ, mansuetudinis, docilitatis, obedientiæ, quæ sunt ætatis vestræ ornamenta, mutuari vos exempla liceat, quàm à Pueri Jesu; qui virtutes illas statim ab ortu, ad ipsa exactæ juventutis tempora tam mirabiliter exercuit? qui vel inter matris ubera plenissimo rationis usu fruens, regi se nihilominus, cæterorum infantium more, ac circumduci parentum ad voluntatem passus est? qui per multos annos durissimæ ac laboriosissimæ Juventutis, unam hanc sectari visus est laudem, ut se Mariæ æque ac Josepho vilissimis etiam in rebus obsequentem ac subditum exhiberet? Documentum ingens, Adolescentes Christiani, quàm do-

ciles, quàm cereos, quàm flexiles in omnem partem ac patientes culturae animos afferre vos deceat moderatoribus; qui ætatem vestram liberalibus sanctisque disciplinis imbuedam, grande munus pariter & onus, susceperunt?

Quin & hæc ipsa, quæ Christus infans admisit in se vitæ austerioris exempla, non minus vos in hoc, quem decurritis, ætatis flexu respiciunt, quàm ad eosdem olim plenioribus maturis annis pertinebunt. Neque enim alia potior Pueri Jesu videtur fuisse consilii ratio, quam obrem, vel ab suo in hunc orbem ingressu, tam stupendum rerum humanarum contemptum præ se ferret, nisi ut eundem teneris adhuc ac recentibus juvenum animis inspiraret. Intelligebat nimirum, qui penitissimas humani cordis latebras scrutatur & intuetur Deus, quàm difficilis operæ foret; ut quis divitias negligere, honores fugere, voluptates spernere sustineret; nisi insanos rerum istarum amores statim deductus, quidquid caducum ac periturum est, ab adolescentia parvi facere, ac paulatim etiam contemnere assuevisset.

Id ipsum per se unusquisque vestrum æstimet, Adolescentes. Putatis maturam ætatem assecutis imitandum vobis esse in contemptu mundi Infantem Jesum; si jam eundem mundum, & ea quæ in mundo sunt, amando deperitis? Tu magnas olim positus inter opes, non infervies illis turpiter, aut etiam illas abjicies egregius contemptor, cuius ayidos jam tum oculos argenti nitor ac splendor auri adeo perstringit? qui idipsumcumque, quod habes, recondis sedulo ac sordide comparcis? qui egenti ac mendico subveniendi gratia, ne modica pecuniæ parte genium defraudare sustines?

Tu medius aliquando inter illecebras atque irritamenta voluptatis vires abstinentissimus; qui curandæ fovendæque molliter cuticulæ nunc indulges? qui furtivas vetitasque delicias conquiris? qui enatam vix ac prodentem se se libidinem, tot instructus ad eam coerendam præfidiis, compescere ac refrenare non vales? Tu denique amplissimas vel Ecclesiæ, vel militiæ, vel Toga adeptus dignitates abjectè senties de teipso, tu deprimendi tui animum induces, qui junior inani tumes Natalium fastu? qui leves aucuparis rumusculos, & omnes umbræ futillis ac falsa gloriolæ confectaris? quem amica moderatorum consilia exasperant potius atque irritant, quàm prava errores dedoceant, aut ad meliorem vitæ frugem revocent? Erras, erras, mihi crede, si tam contrarias, tam ex adverso positas vitis, quæ nutris hodie ac foves, tibi virtutes aliquando polliceris. Assuescite nunc igitur, Adolescentes, Christum pauperem, abjectum, patientem, quantum per ætatem vestram licet, æmulari. Quid non aggredi liceat tanto dace atque auspice, qui non modò nobis datus est in exemplum, sed etiam in pretium oblatus?

II. Pars.

De hoc altero divini erga nos amoris argumento quàm multa se offerret dicendi seges; nisi temporis angustia imponendum jam jam orationi finem admonerent. Rem itaque paucissimis verbis ita conficio, ut non tam notissimi vobis mysterii veritatem explicare aggrediar, quàm impositas inde vobis officii partes declarare.

Ita creverat in immensum humani generis perversitas, adeoque divinam in se indignationem peccando concitavit, ut neque veniæ locus aliquis, neque spes salutis ulla superesse vi-

deretur. Actum erat de nobis ac penitus conclamatum, nisi spes nostras fuscitasset ipse Deus, & quam nemo hominum suffecisset unquam, hanc in proprio filio communem pro peccatis victimam statuisse. Hæc illa divini consilii ratio Christum è regali divinæ Majestatis folio in terras evocat, ubi tandiupar exulare, donec expiatis suo sanguine mortalium flagitiis oclusum æternæ beatitudinis aditum referarit. At quanta divinæ benignitatis immensitas, ut innocens pro reis, justus pro injustis, Dominus pro mancipiis, Deus pro vilissimis homuncionibus se se in pignus ac pretium devoveret?

Adeste igitur animis, Adolescentes, & Puerum Jesum tot tamque gravibus ærumnis vestra omnium causa perfurgentem attentè contemplamini? Quidquid hic durum sustinet, quidquid asperum ac molestum patitur, totum hoc vobis ultrò ac volens impendit. Quòd exclusus undique per summum nefas ad miseram tugurioli tenebras redigitur, quòd alget malè compositus in præsepe; quòd vagit in cunis; quòd frigida tempestatis incommoda, extremæ paupertatis angustias, rerum penuriam omnium, sibi relictus uni solatiique expers omnis non derectat, hoc sui in vos amoris pignus ac monumentum agnoscite. Divinæ justitiæ, quotquot estis, multis nominibus debitores, quòd pendere pretium nemo vestrum poterat, ipse persolvit. Vestris ille jam tum onustus flagitiis, quas dare vos pœnas sine fructu, sine emolumento dequisset, illas melioribus auspiciis vestræ apud Deum pacis ac gratiæ reconciliator suscipit. Neque enim ignorare vos oportet, Puerum Jesum, tot infantiæ suæ molestiis obnoxium videri, non eo solum consilio & animo, ut nævum fatalem illum nativamque labem, quæ singulos ab ipso

sax

fata conceptuque occupat atque inficit, bonus eluat; sed etiam ut gravissima quæque flagitia ac scelera, quæ, aut in se admiserant homines, aut admitturi erant aliquando, expiaret.

Itaque ille tum pœnas dabat furtorum, quæ hominum avaritia, homicidiorum, quæ crudelitas, impunitatum, quas petulantia ac libido susceptura deinceps ætatibus cunctis esset ad finem usque & occasum universi orbis. Quisquis obscœnissimo ore verba profert, quæ vel audiri pudor vetat, viden' tu Puerum elinguem ac mutum, tua illum verba infantem fecerunt. Qui pudicitia & honestatis oblitus abuteris manibus ad flagitium, illum tu fasciis obligasti. Qui pascis oculos inverecundis imaginibus, qui corpus luxu frangis, & mollibus vetitisque deliciis enervas, tu illius oculos depressisti, tu infirmasti vires; pœnas tibi sceleribusque tuis debitas toto corpore suo expendebat. Quo igitur animo te esse decet, si inhumanus, si planè ferreus non es in eum, quem notis tuas partes suscipere, culpam tuam sustinere, se pro te reo reum supponere?

Ah! si nihil aliud præstare Christo possis, unde gratus ac memor animus erumpat, saltem pone aliquo in loco beneficium illud, quòd tibi nascens impertit. Intellige quanta sit dignitas animæ tuæ, quam perennibus supplicii obligatam ut exsolvat, semetipsum offert piacularem in hostiam. Metire pretium illud ex ipsa Dei majestate, qui se vadem & obsidem jam oppignerat, donec redimenda ejusdem gratia, quidquid sanguinis in venis micat, effuderit.

Nihil hic dictum à me vel ambitiosius ad ostentationem, vel ad hodierni beneficii prædicationem magnificentius. Nolim ego tibi fucum facere, Christiane Adolescens,

Le Jay, Tom. I.

quisquis es; Augustinum audi natiuitatis dominicæ beneficentiam excutientem. *Tanti vales*, inquit, *quanti Deus*. Igitur Dei sordes hominum, & mortalis naturæ miseras suscipientis humilitatem & abjectionem expende, tanti vales! Dei viles terras tui causa pulcherrimo cœli domicilio præponentis, obnoxiam laboribus & opprobriis infantiam expende, tanti vales! Dei, ad obeundum salutis tuæ gratia quemcumque suppliciorum modum, teneros artus jam tum præparantis lachrymas, algorem, paupertatem expende. *Tanti vales!* Tot impensis, tot sumptibus quæsitæ, redempta, instituta anima tua est. Quanti tu illam hæcenus fecisti? quantum curæ, quantum diligentia adhibuisti, ne tibi res tam pretiosa deperiret. Quid egisti unquam, quid passus gravius, eam ut in tuto collocares & incolumem custodires? Ah! potius quoties animam illam tuam turpiter abjecisti? quoties brevissimæ voluptatis pretio Satana oppignerasti? quoties sciens volensque sempiternis ignibus addixisti? Christum interim non ignorabas è supremo Majestatis suæ folio delapsus fuisse, ut per mille molestiarum ac dolorum aculeos illam redimeret ac servaret?

Vos ego per immortalem Deum, Adolescentes, per Christi Natalem plenum egestatis, plenum contemptus, plenum patientiæ; per salutem fortunæque vestras, quæ in ipso positæ sunt, cavete diligenter, ne, cum tam multa pro salute vestra Christus fecerit ac pertulerit, labores ipsius omnes irritos inanesque reddatis. Nolite, quæso, committere, ut, cum nemo vobis propior sit, quàm vos, tum nemo vestri negligentior, quàm vos, nemo vobis inimicior, quàm vos esse videatur. Pergite eximium, immortale ac divinum Christi benefi-

S 3

cium

cium tueri ac sustinere; & dum se vobis pro charitate sua in Exemplum & in Pretium nascens impendit, eam saltem referte gratiam, ut per ipsius exempla vestra ipsorum saluti studiose ac constanter adlaboretis.

IN PASSIONE DOMINI.

ORATIO IV.

Filia Jerusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros. Luc. 23.

ITa compellabat Christus Dominus pias illas Fœminas, qua in isto commiserationis sensu crucifigendum ipsum in Calvarie monte collymantes sequebantur. Idipsum hodie, quis credat, ab alto Crucis patibulo Christus idem expirans unumquemque nostrum tanto post tempore rursus admonet. *Nolite flere super me, sed super vos ipsos flete.* Tamen ita ne verò est, Adolescentes Christiani, ut in tam justa luctus materia flere nobis non liceat? Non erumpemus in lacrymas, dum acerbissimos inter cruciatu, Supremus rerum Moderator atque arbiter Deus, innocens victima in ara Crucis immolarur? At ecce vultus suos caliginosa nube Sol obnubilat, Luna deficit, funduntur petrae, recluduntur monumenta, terra concutitur; velum templi scinditur per medium, suisque convulsa sedibus natura tota morienti suo Creatori, quoquo potest modo, ardet parentare. Insuper unus homo tam funesta mortis & causa & primum erit adeo ferreus, ut spectaculum ejusmodi sic oculis aspiciat? hoc ferat Christus? hoc velit? hoc imperet? sic est tamen, Adolescentes; neque mirum illud accidat. Nam quid ina-

nes lacrymae Christum adjuvent, quae nec dolores ejus allevant, nec mitigant cruciatu, nec sanguinem restinguunt, nec sanant vulnera, nec crudelem, quae paratur ipsi, mortem impediunt, aut remorantur! Alias hodie sibi lacrymas Christus repercit. Vultis utilibus & verè piis lacrymis Christi funus prosequi? Haec deserte, & perpetuis lacrimarum fontibus eluite, si potestis, quae Christo tot inter dolorum aculeos moriendi causa extiterit. Peccata vestra intelligo, quae tam crudele, tam horrendum, tam detestabile parricidium perpetrarunt. Illa, illa sunt, quae Dei omnipotentis iram ita provocarunt in amantissimum Filium, ut, nisi exhausto ipsius sanguine, satiari nulla ratione potuerit.

Audiamus, Adolescentes, audiamus Deum ipsum de Filio suo ita profitentem. *Propter scelus populi mei percussi eum.* O dignam dolendi lugendique materiem! Peccata nostra Christum innocentem Cruci affixerunt! Quid si peccata illa Christi dolores ac vulnera quotidie refricant? quid si novam in eum mortis sententiam pronunciant? quid si benignissimum Jesum rursus crucifigant? Nolite mihi credere, Adolescentes, sed Apostolo credite malos sui temporis Christianos inrepanti, quod rursus sibimetipsis Christum crucifigerent! Exclamemus igitur cum Propheta; *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut plorem die ac nocte peccata illa, quae Christum olim semel in Cruce, eundem in corde meo toties immolarunt? Attendamus diligenter ad geminum, quod peccata nostra sufficiunt, perpetui fletus argumentum. Peccata nostra Christo patiendi ac moriendi olim causa extiterunt; hoc primum. Peccata nostra Christi dolores ac mortem quotidie renovant,*

hoc

hoc alteram. Utrumque gemina orationis parte consideremus.

I. Pars.

Tanta est illius, qua per peccatum divina Majestas læditur, injuria gravitas, ut non in creaturæ cuiusquam potestate sit, contractam peccato labem expiare. Finge tibi, quotquot habet cœlestis patria, purissimas Virgines, Confessores sanctissimos, fortissimos Martyres, Spiritus omnium Ordinum divinæ charitatis ardoribus ferventissimos mutuis ac conspirantibus omnes animis contendisse, ut assiduis precibus, laboribus asperimur, perpetuis etiam, si voles, cruciatibus unius Iethalis noxæ offensam compensarent; nunquam id illi, vel æternum afflicto se se, fuissent consecuti. Unus erat pro peccato satisfaciendo par Christus Dominus; unus iratum nobis Deum placare poterat. Actum erat de salutē nostrā, nisi ille, qui peccatum non noverat, inquit Apostolus, nostra in suo corpore peccata pertulisset.

At quā grave, quā durum onus subiisse putatis benignissimum Jesum, dum se communem expian- dis totius mundi flagitiis victimam obulit? Intelligite nunc tandem, Adolescentes, atque hinc, quanta sit peccati labes, obstupescite. Postquam semel fatalis dies illuxit, quem Christi flagrantissimus erga nos amor exsolvendo debitam peccato penam delegerat, quā nova, quā stupenda, quā funesta rerum facies exurgit! Scilicet Deus Optimus, Maximus, qui vel in ipsa natura mortalis infirmitate coequalē sibi filium hactenus agnoverat; qui, ascitas extrinsecus inter sceleris umbras, hominis innocentissimi perviderat integritatem, mutatus repente totus tenerum patris affectum, & ipsam oculati judicis personam videtur exuere; nihil ut

in filio deinceps introspiciat, quod suam indignationem non extimulet, furorem non accendat, ultionem non provocet: hæc una peccati labes, quam suscepit Christus eluendam, obversatur oculis; hanc in ipso sceleris umbram ita persequitur implacatus vindex Deus; nullum ut satis grave supplicii genus, nulla pudenda satis contumeliæ species, nulla satis cruenta mortis conditio sit, quam subire Christus ac perpeti non debeat.

Nolite igitur jam mirari, si tam turpiter deseratur à suis, tam ignominiosè prodatur à domesticis, tam perfidè, tam inhumaniter ejuretur ac vendatur à Discipulis. Levia illa sunt, & prima dolorum rudimenta, quos inimicorum ipsius rabies, aut potius irati patris inclementia meditatur. Ipse benignissimus Jesus, incenso quantumvis humanæ salutis studio tristissimam illam horam ambiisset, cum intueri cepit animo acerbissimos propinque mortis cruciatu, & summam cum summis doloribus conjunctam infamiam: cum revolvit secum tacitus nutantem ac dubiam Discipulorum fidem, confirmatam legibus & magistratum auctoritate carnificum audaciam: cum stolidæ plebeculæ sibilis, contumeliæ, probra, ululatus sibi representavit ad vivum; cum trahendum se per urbem, suspendendum ante Præsides, cædendum alapis, flagris lacerandum, confodiendum spinis, sicariis posthabendum, componendum cum furciferis, in Crucem distrahendum ac suspendendum expendit; hæc tanta, tam dura, tam aspera cogitatione complexus exhorruit totus ad terribilem aspectum. Mox colluctantibus inter se, & sanctissimam animam varias in partes trahentibus radio, pavore, mœsticia, ecce sanguineus,

S 4. sacro

facro de corpore sudor exoritur. Hinc exanimatus pœne, deficientibus ipsum viribus, in terram collabitur; ac veluti suscepti laboris & dicti pro nobis sacramenti ipsum pœnituisse, profusus in faciem, semel iterumque ac tertio suppliciter petit, orat, obtestatur, *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste.* Verum heu! ne quicquam est; Filii amantissimi precibus non flectitur Pater, non placatur, non mitigatur. Calicem totum, quam amarus est, innocens Jesus ad faces usque exhauriet, jacta alea est, justus pro injustis peribit!

Dum loquor jam appropinquant immanes dære sententiæ administri: personant omnia vagis & inconditis clamoribus: adest subito tumultu turba ingens militum, civium, fervorum, operarum facibus, gladiis, fustibus armata: præest infanæ cohorti signifer Judas missimum Dominum, inaudita sceleris facie, pacis osculo traditurus! Adum est de re, bone Jesu, de vita tua clamatum! Ecce veluti quodam cætro omnes perciti in Christum, tanquam in prædam, irruunt, eundem ictibus trudent, propellunt, vinculis onerant, & laqueis constructum foras pertrahunt! Ah! sistite imperum, crudèles! Quo vos immanis fœror præcipitat? Nihil igitur augusti capitis reverentia, nihil majestatis frontis, nihil modestissimi vultus gratia, nihil divina totius hominis dignitas quædamque amabilitas ab infando scelere deterruerunt? Vosque adeo fortunati beatarum mentium ordines, qui beneficentissimi Jesu innocentiam ac sanctitatem, inter illas, quibus obtegitur, peccatorum nostrorum umbras, perspiciatis; non obtupescitis ad tam triste tamque immane spectaculum? non advolatis oculis?

Regem vestrum ac Conditozem ex impiis inimicorum suorum manibus non eripitis? Nihil agimus: Angeli pacis amarè lugent: hoc unum possunt amantissimi Domini gratia: prohibet læsus divinæ justitiæ furor, ne quid ulterius audeant. Rapitur ergo Christus impunè, & per varia iniquorum Judicium tribunalia cruentum in morem pertrahitur, irridetur, exploditur, conspuitur, colaphis tunditur, mutilatur, flagellis caditur, crucifigitur, & per mille dolorum aculeos innocentem animam profundit.

Huc oculos, Adolescentes Christiani, & tristissimam Christi Domini morientis effigiem diligentius contemplamini. *Attendite, & videte, sicut est dolor similis sicut dolor illius. A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas.* Cernite transfossum acutissimis vepribus caput, obscuretam frontem, extinctos & media jam in morte nutantes oculos. Intuemini turparas spuis, cæfas alapis, & sanguineo rore madentes genas. Aspicite flagris laceraam & continua sanie tabidum corpus, perforatos clavis pedes, transfixas manus, pendulam ac suspensam è cruce molem corporis. Pensate dolorum multitudinem, acerbissimam vulnerum, pudendam mortis infamiam; atque hinc peccatorum vestrorum gravitatem tandem aliquando intelligite.

Quorum enim è pulcherrimo Cæli domicilio delapsus in terras Christus conditionis humanæ miserias amplexus est? quorum tot exercitatus laboribus, quorum affixus Cruci per mille vulnera vitam profundit; nisi ut iniquitates nostras, quibus eluendis eramus impares, fuso ipse sanguine expiaret? Adeste igitur animis, & propioribus oculis,

auris

attritum propter peccata vestra Dominum Jesum, & propter scelera vestra vulneratum inspicite. Nolite, amabo vos, nolite proditoris Judæ perfidiam, malevolentiam Judæorum, Judicium iniquitatem, impudentiam militum, tortorum immanitatem aut incusare gravius, aut acerbius exercari. Quidquid hic admissum sceleris, quidquid patratum flagitii est, vestrum scelus, Adolescentes, vestrum flagitium est. Agnosce, perditæ juvenis, si quis esses, in hoc tristissimo Christi morientis spectaculo parricidii tui crudelitatem, ferociam, immanitatem; recogita tecum annos tuos in amaritudine animæ tuæ; expende, quam sæpe, quam graviter vel cogitatione, vel dicto, vel facto Deum offenderis. Tu, dum Christiani nominis dignitatem oblitus, aut certè nullo reputans in loco, amplitudinem generis, opum magnitudinem, opinionem hominum tanti faciebas & ostentabas ambitiosus, Christus jam tum in cruce superbiam illam tuam mille spinarum aculeis in capite transfixus eluebat. Tu, dum consuetudinis prævæ constructus vinculis solenni die sacrum ad tribunal sine ullo pœnitentis animi affectu, aut melioris vitæ proposito adrepebas; Christus duritiam cordis tui acerbissimo dolore & amarissimis lachrymis expiabat. Tu, dum fœdæ conscientie sentinam exhaurire non ausus partem delictorum longè gravissimam celabas; Christus inter sceleratos atque homicidas computatus intempestivum illum pudorem exsolvebat. Tu, dum flagrans libidine, dum tacita cupiditate astuans pudendis & obruendis æterna nocte piaculis maculabas te ac contaminabas, Christus in medio petulantis militiæ nudus, & dirissimis flagellis laceratus turpitudinis tuæ pœnas dabat. Tu, dum ad socios,

vel magistros impuritatis, ad nefarias impietatis scholas divertebas; Christus ad expiandos flagitiosos incessus, sacros pedes, ut perfoderentur, offerebat. Tu, dum pudoris immemor inferebas manus vagè ac licenter, quo neque decet, neque fas est; Christus geminas hinc atque inde manus cruci affigendas expandebat. Tu, dum ore nequissimo maledicta, contumelias, perjuria, obscœna verba proferebas; Christus sacratissimam linguam felle & aceto perfundebar. Tu denique, dum vindictæ modum meditabare, dum coquebas iram in sinu, dum cordis impuri sensus illicitis cogitationibus ac desiderijs pascebas; Christus purissimo suo pectore aciem lanceæ excipiebat. Sic Tibi ruenti ad flagitia cœlestes Dei omnipotentis iras Christus avertebat; sic debitam sceleribus tuis pœnam exsolvebat; sic innocens pro nocente, justus pro iniquo, purus atque integer criminis pro nefario ac scelesto plectebatur.

Tene ergo tot suppliciis affectum, ò Christe! Tene durus ac perditus carnifex affixerim Cruci? tibi tam cruentæ mortis auctor extiterim? heu! verum ò nimis? tot criminum reus, tot peccatorum conficius nihil habeo, unde factum excusum! sed quid agam? moreris, ò Deus, & ego superstes vivo! In me, in me furorem vestrum convertite, ò tortores: nocentem perditæ, scelestum, impium, tot nominibus divinæ justitiæ debitorem crucifigite! Nihil ago, nihil promoveo, nequicquam queror! ò Christe, moreris, ne peream, vitæ temporalis usuram abjicis, ne æterna vita aliquando caream! At saltem qua deinceps habiturus sum in parte peccata illa, quæ tibi lucem eripiunt? Eademne perpetrare rursus aut velim,